

Vznik společnosti

Naše společnost byla založena dne 28.6.2000 v Brně. Proces vzniku byl završen dne 28.8.2000 zápisem do rejstříku obecně prospěšných společností u Krajského soudu v Brně pod spisovým číslem O/171.

Podle Zakládací listiny je statutárním orgánem správní rada, za společnost jedná vždy předseda správní rady nebo jím zplnomocněná osoba. Dne 19.1.2001 vydala společnost Statut, který statutárním zástupcem společnosti ustanovuje i ředitele společnosti a pověřuje jej jednáním za společnost vedle předsedy správní rady. Dne 1.2.2001 vstoupil v platnost organizační řád společnosti a společnost zaměstnala první pracovníky. Dne 1.3.2001 společnost zahajuje svou činnost.

Základní údaje o provozu

Provozní doba zařízení:

Pro objednané klienty: pondělí - čtvrtek 9:00 - 18:00, pátek 9:00 - 15:00

Pro neobjednané klienty (návštěvní den): čtvrtek 13:00 - 18:00

Kapacita:

Maximální počet míst: 30

Obslouženo krátkodobě, jednorázově cca 2500 klientů

Dlouhodobé kurzy : 90 - 150 klientů

Co zahrnuje úhrada za pobyt:

Drtivá většina našich služeb je bezplatná.

Výjimky:

- průvodcovská služba - spoluúčast klienta 10,- Kč/hod. (nástupní sazba 15, - Kč)
- vaření: spoluúčast klienta na některé finančně náročné potraviny
- kurzy obsluhy PC (odstupňováno dle typu, náročnosti a délky kurzu)

Cílová skupina klientů, včetně uvedení věkového limitu:

Těžce zrakově postižení lidé od 15 let.

Služby poskytujeme i pro klienty s kombinovaným postižením, je-li jedno z nich zrakové. V případě Centra pomůcek a informatiky poskytujeme služby klientům již od 10 let věku, pokud nelze službu poskytnout v rámci školních osnov, např. při integrovaném vzdělávání dětí.

Co se přihodilo v roce 2002

Finanční situace:

Rok 2002 byl pro naši společnost prvním rokem plného provozu po dobu celého roku. Zatímco v roce 2001 jsme postupně nabírali nové pracovníky, z nichž některé do konce roku 2001 podporoval Úřad práce, v roce 2002 byl stav pracovníků již stabilizován, leč bez podpory ÚP. Dal se očekávat nárůst mzdových nákladů. Z toho vycházel i náš vyšší požadavek na dotace.

Také v oblasti ostatních provozních nákladů jsme očekávali nárůst. V roce 2001 našeho působení nám náš pronajímatel výrazně slevil z nájmu, nájemní smlouva byla uzavřena k 1.4.2001. Náklady na energie, převody telefonů byly účtovány až od 1.4.2001. V roce 2002 jsme museli již tyto provozní náklady plně hradit. Krizová situace nastala ve chvíli, kdy místo navýšení dotace náš hlavní poskytovatel dotací (MPSV) nám přiznal o 169 800,- Kč menší dotaci než v roce 2001. Společně s chybějící dotací mezd z ÚP propad činil oproti roku 2001 částku 480 753,- Kč.

Situaci se stavem dotací k 30.4.2002 jsme byli nuceni řešit těmito kroky:

1. podáním odvolání se k Rozhodnutí MPSV o poskytnutí dotace;

2. neprodloužením smlouvy třem zaměstnancům, v rámci DPČ jsme v prvním pololetí uzavřeli omezený počet dohod;
3. hledáním jiných finančních zdrojů.

Ad 1 Odvolání bylo částečně úspěšné: podařilo se vyjednat dotaci ve výši loňské skutečnosti, nepodařilo se další navýšení.

Ad 2 První dva zaměstnanci nás opustili k 30.6.2002 a třetí zaměstnanec odešel k 31.7.2002.

Ad 3 V květnu a v září byly za společnost podány projekty do programu Access 2000 a Phare 2001. Tyto projekty však nebyly přijaty k financování, přestože bodové hodnocení projektů bylo poměrně vysoké. Tyto programy se však vyznačují příliš velkým množstvím žadatelů na rozdělovaný objem prostředků. V červenci 2002 vyhlašuje výběrové řízení na poskytnutí dotace Jihomoravský kraj. Zde jsme byli 100% úspěšní a obdrželi celou požadovanou částku 500 000,- Kč. Tyto finanční prostředky přišly ve chvíli, kdy jsme jiné dotační prostředky měli zcela vyčerpaný.

Poskytování sociálních služeb

Lze pro rok 2002 charakterizovat:

<u?ů? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?
 ???m??b" ???□□□</u?ů? ? ? ? ? ? ? ? ? □□ ? □ ?

Aktivity Centra sociálních a aktivizačních služeb

Základní ideou našich projektů je poskytování specifických služeb sociální intervence a sociální péče, které nevidomí a slabozrací lidé potřebují ve chvíli, kdy projdou nebo procházejí procesem základní sociální rehabilitace, poskytované Tyfloservisem Brno, a které nezajišťuje jiná instituce, např. pečovatelská služba. Viz. schéma komplexu sociálních služeb v Krajském středisku pro nevidomé v Brně, které je uvedeno na konci této kapitoly.

Poskytujeme sociální služby nevidomým a jinak zrakově postiženým občanům, kteří se z důvodu své zrakové vady ocitají v těžké životní situaci. Přitom vycházíme z individuálních potřeb takto postižených osob a našim cílem je návrat těchto těžce postižených občanů do společnosti a ke schopnosti prožívat důstojný život po ztrátě nebo významném omezení zraku a zmírnit negativní důsledky těžkého zrakového postižení. Naše heslo zní: **Slepotou život nekončí**. Velmi důležité je motivovat klienty k aktivnímu životu a ke zvládání co nejvíce činností bez cizí pomoci. Podáváme pomocnou ruku všude tam, kde zjištění, že návrat do života po oslepnutí je velmi těžká práce, vede ke stagnaci, rezignaci, k těžkým psychickým stavům. Nabízíme :

- a. *program pro mladé nevidomé a slabozraké*, kterým se nepodařilo po studiích nalézt pracovní uplatnění (kurzy sociální komunikace, pracovně právní poradenství + vzdělávací kurzy, viz. c.);
- b. *program pro seniory s těžkým zrakovým handicapem* (terénní sociální práce, geriatrické přednášky, zapojení do volnočasových aktivit, viz. d.);
- c. *vzdělávací kurzy s doplňkovými formami rehabilitace* zejména pro později osleplé (skupinové čtení bodového písma, kurzy přípravy jídel a stolování, kurzy sociální komunikace, kurzy práce s PC pomůckami);
- d. *motivační volnočasové aktivity*: kurzy zručnosti - pletení, práce s hlínou, kulturní a sportovní aktivity - výlety, exkurze, soutěže - tyflomobil, show down, atd.;
- e. *poradenství a dispečink asistenčních služeb*: všeobecné, sociálně a pracovně právní poradenství, průvodcovská, předčitatelská a další asistenční služba, pomoc při odstraňování architektonických bariér.

Služby sociální intervence (skupinové)

typ	počet jednotlivých služeb	celkový počet zúčastněných	počet klientů (klientských listů)
B	37	67	8
R	42	182	27
T	10	91	12
V	38	46	8
Z	9	74	11
Σ	136	460	66

Krátkodobé

typ	počet jednotlivých služeb	celkový počet zúčastněných	počet klientů (klientských listů)
C	42	112	12
E	39	152	27
Σ	81	264	39

Služby sociální intervence (krátkodobé, individuální)

typ	počet jednotlivých služeb	počet klientů (klientských listů)
K	40	14
O	23	14
S	261	77

Σ	324	105	
S - poradenství			
v	135	47	typ. porad
s	80	23	
k	46	7	
Σ	261	77	
p	16	2	forma porad
t	132	23	
e	6	1	
n	105	50	
d	2	1	
Σ	261	77	

Služby sociální péče

typ	počet jednotlivých služeb	počet klientů (klientských listů)
D	81	29
N	70	30
P	25	7
J	102	43
Σ	278	109

Vysvětlivky

B - kurz čtení a psaní bodového písma			služby poskytované skupině	dlouhodobé kurzy
R - ruční práce a kurzy manuální zručnosti, modelování a výtvarné techniky				
T - kurz sociální komunikace (trénink chování v nejrůznějších situacích)				
V - vaření, práce v kuchyni, stolování				
Z - JOB kluby - získávání zaměstnání				
C - cvičení, show down, sport, turistika, vycházky, pohybová kultura				
E - exkurze, přednášky, výstavy, divadla, literárně-dramatické aktivity				
K - krizová intervence (psycholog)				
O - odstraňování bariér				
S - sociálně – právní konzultace a poradenství, všeobecné poradenství				
	v - všeobecné	typ porad		
	s - sociální			
	k - krizové			
	p - poštou	forma porad		
	t - telefonicky (mimo objednávání klientů)			
	e - elektronicky			
	n - návštěva ve středisku			
	d - doma			
D - doprovod klienta (průvodcovská služba)				
N - návštěva u klienta doma, na pracovišti, ve škole				
P - předčitatelská služba na úřadu, doma, ...				
J - jiné jednorázové pomoci (pomoc s vyplňováním formulářů, ...)				

Aktivity Centra pomůcek a informatiky

K získávání a zpracování informací se dnes již běžně používají osobní počítače. Jestliže každému z nás tato technika usnadňuje práci při zpracování dokumentů a informací, pro handicapované spoluobčany se staly stěžejní pomůckou ke kompenzaci nedostatečnosti v oblasti komunikace a informovanosti, způsobené zdravotním handicapem, nebo dokonce možností jejich osobní realizace. Nutnou podmínkou pro to, aby tato technologie sloužila handicapovaným, je však existující odborné centrum, které by klientům dokázalo všestranně pomoci: od poradenství, přes konzultace, zaškolení a následnou péči se speciální úpravou, kterou většinou zdravotní handicap vyžaduje. Takové centrum v Brně je. Je nejvíce orientováno především na těžký zrakový handicap, neboť právě těžké zrakové postižení způsobuje nejvíce bariér v oblasti informačních a komunikačních technologií.

Díky tomuto projektu bude nadále možné zajistit **vše, co nevidomému či slabozrakému občanovi pomáhá v přístupu k informacím běžně uchovávaným v tištěné nebo digitální podobě**. Naše zkušenosti aplikujeme i na případy zdravotně postižených s obdobnými problémy, které mají ve svém důsledku obdobné problémy s ovládáním klávesnice PC a nemohou používat myš. Nebo jim jejich postižení nedovoluje navštěvovat běžná skupinová školení a poradenství. Individuální přístup ke klientovi je tím nejlepším způsobem začlenění zdravotně postižených do společnosti i v tomto oboru.

Cílem centra je poskytnout všestranné služby v oblasti odstraňování informační bariéry při získávání a zpracování informací, které se pak pozitivně odráží v oblasti vzdělávání a uplatnění v zaměstnání. Významnou motivační roli a roli smysluplného vyplnění času mají tyto pomůcky pro poměrně početnou skupinu osob se specifickými potřebami, kteří nemohou z nejrůznějších důvodů pracovat.

Konkrétní cíle:

- a. *Individuální testování vhodnosti a optimalizace výběru kompenzačních pomůcek pro zpřístupnění a zpracování informací (na bázi osobního počítače) pro*

- těžce zrakově postižené občany,
- občany tělesně či jinak postižené, vyžadující specifickou úpravu nebo zácvek,
- občany s těžkými poruchami řeči (afázie)

kteří žádají o příspěvek na pořízení pomůcky dle vyhlášky MPSV ČR 182/91 Sb. ve znění pozdějších předpisů, včetně vystavení příslušného doporučení pro sociální referát úřadů městských částí Brna, které v této problematice mají pravomoc okresního úřadu;

- b. *Školení v obsluze těchto pomůcek získávaných dle vyhlášky 182/91 Sb., pokud toto bude nezbytně nutné pro žadatele a vyplne to z individuálního posouzení;*
- c. *Kontrola efektivnosti využívání kompenzačních pomůcek, na které byl poskytnut příspěvek, při nové žádosti o další komponent a další pomůcky tohoto typu;*
- d. *Poskytování individuálních konzultací uživatelům pomůcek i externím zájemcům zejména z řad těch, kdo se podílejí na financování jejich nákupu.*

V rámci těchto činností jsou prováděny nezbytné následující činnosti:

- a. *vyhledávání a vytipovávání vhodných kompenzačních pomůcek pro nevidomé a slabozraké občany na základě prováděného průzkumu trhu i požadavků a potřeb těchto občanů;*
- b. *testování vhodnosti kompenzačních pomůcek pro nevidomé a slabozraké občany včetně tvorby metodik pro testování, zaškolování a užívání;*
- c. *shromažďování a vzájemná výměna informací mezi obdobně zaměřenými středisky a jinými odbornými institucemi (zdravotní pojišťovny, školy, SPC atd.);*
- d. *osvětová a informační činnost vůči odborné i laické veřejnosti (účast na výstavách, rekondičních pobytech a dalších akcích pro nevidomé a slabozraké občany);*
- e. *základní zaškolování uživatelů v dovednostech nutných pro práci s náročnými PC pomůckami, zejména v oblasti nácviku obsluhy klávesnice, rozcvičování hmatu pro čtení z braillských displejů a nácvik sluchové analýzy informací poskytovaných akustickými výstupy;*

Touto činností dosahujeme:

- a. *odstraňování a zmírňování jednoho z nejtěžších důsledků zrakového postižení - nedostupnost textových informací a nemožnost s nimi efektivně pracovat pro občany s těžkým zrakovým postižením; a to napomáháním k získání a následným nácvikem obsluhy optimální pomůcky, která jim usnadní jejich vzdělávání, pracovní uplatnění i rozšiřování obecného rozhledu;*
- b. *odstraňování a zmírňování informačních a komunikačních bariér ze života zdravotně postižených osob, zejména těžce zrakově postižené a s motorickým postižením horních končetin, které naučíme specifické postupy ovládání PC klávesnice a PC samotného bez použití myši,*
- c. *zvyšování efektivity státem vynakládaných prostředků, které jsou poskytovány nevidomým a jinak těžce zrakově postiženým občanům sociálními referáty*

okresních úřadů ve formě příspěvku na pořízení kompenzační pomůcky ve smyslu vyhlášky 182/91 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Přehled doporučených PC pomůcek v Brně a v Jihomoravském kraji v roce 2002

typ pomůcky	4	5	7	7 *	13	13 *	8	9	11	12	Σ	školení
Brno - střed			1				1	1			3	1
Brno - sever		2			1	1			2		6	3
Bystřec		1					1				2	
Královo Pole		2							1		3	1
Kohoutovice				1		1			2	1	5	2
Líšeň		1							1		2	1
St. Lískovec		1							1		2	2
N. Lískovec				1					1		2	1
Medlánky				1							1	1
Vinohrady				1		1			1	1	4	2
Žabovřesky		1									1	1
Židenice	1							1			2	1
Σ Brno	1	8	1	4	1	3	2	2	9	2	33	16
Blansko		1				1			1	1	4	1
Brno - venkov		3			1				2		6	3

Břeclav		1		2					2	1	6	1
Hodonín				3					2		5	2
Vyškov				1	2						3	2
Znojmo		1		1	1	1			1	1	6	6
Σ Jihomoravský kraj	1	14	1	11	5	5	2	2	17	5	63	31

Přehled doporučených PC pomůcek v dalších krajích a okresech ČR v roce 2002

Jihlava	1	3	1	2	1		1	1	1	1	12	6
Žďár nad Sázavou		2	1	2					3		8	4
Třebíč				2					2	1	5	2
Σ Kr. Vysočina	1	5	2	6	1	0	1	1	6	2	25	12
Kroměříž					2				1		3	2
Uh. Hradiště		4		2	1				3		10	5
Vsetín		2							1		3	2
Zlín		2		3	2			3	3	1	14	6
Σ Zlínský kraj	0	8	0	5	5	0	0	3	8	1	30	15
Chrudim	1	1									2	1
Σ Celkem	3	28	3	22	11	5	3	6	31	8	120	59

Vysvětlivky typů pomůcek:

4	hmatové displeje	autonomní pomůcky
5	čtecí přístroj pro nevidomé	
7	digitální zvětšovací lupa	
7*	digitální zvětšovací lupa s hlas. podporou	
13	elektronický zápisník - notebook	

13*	elektronický zápisník - Aria	přídavné pomůcky
8	adaptér hlasového syntetizátoru	
9	programové vybavení	
11	tiskárna	
12	zařízení pro přenos dat	

Individuální intervence (PC kurzy):

kurzy	hodiny	počet	
klávesnice (30 hodin)	288	12	dlouhodobé (50 hodin)
nácvik hlas. syntézy	0	0	
čtecí přístroj (5)	1 013	35	
digitální lupa (7)	99	4	
digitální lupa s hlasem (7*)	619	25	
elektronický zápisník (13)	257	9	
nadstavbové	279	11	
Σ	2 555	96	
konzultace (1 - 2 hodiny)	164	172	krátkodobá

Vysvětlivky:

4	hmatové displeje	autonomní pomůcky
5	čtecí přístroj pro nevidomé	

7	digitální zvětšovací lupa	
7*	digitální zvětšovací lupa s hlas. podporou	
13	elektronický zápisník - notebook	
13*	elektronický zápisník - Aria	
		přídavné pomůcky
8	adaptér hlasového syntetizátoru	
9	programové vybavení	
11	tiskárna	
12	zařízení pro přenos dat	

Z přehledu kurzů i doporučených pomůcek vyplývá

- největší počet kurzů je pro nevidomé - digitální čtecí přístroj
- digitální lupa bývá často doplňována hlasovou podporou
- digitálních lup "jen" se softwarovou lupou bez hlasové podpory je nejméně ze základních pomůcek na bázi PC (položky č. 5, 7, 13)

Události roku 2002 ve zkratce

Účast na rekondičních pobytech

(v závorce je uveden počet našich instruktorů)

16.-30.8.2002, Kouty nad Desnou (4)

3.-10.8.2002, Čerřínek (Jihlava) školení (1)

24.8.- 31.8.2002, Kuklík u Sněžného na Moravě (2)

Účast na propagačních akcích, výstavách, konferencích

(v závorce je uveden počet zaměstnanců, podílejících se na realizaci)

1. 24.-26.3. - konference ISSS Hradec Králové (3)
2. 17. - 18.6. - Brno - Tmavomodrý festival s výstavou kompenzačních pomůcek pro nevidomé (4)
3. 2.-8.9. - studijní cesta do Dánska - projekt NROS (2)
4. 7.-11.10. - Brno - Invex (7)
5. 5.-8.11. - Brno - Rehaprotex (4)

6. 10.12. - návštěva Rakouské unie nevidomých - navázání spolupráce CBC Phare (3)

Naše přednášková a školicí činnost

(v závorce je uveden počet našich zaměstnanců - přednášejících, školitelů)

1. 4.2., 28.2. školení 5 pracovníků Sdružení zdravotně postižených Internet (1)
2. 11.-12.6. - Brno - seminář Asistenční služba knihovníka při práci nevidomého v knihovně (3)
3. 9.10. - seminář Blind Friendly Web na Invexu 2001 (3)
4. 7.11. - seminář o kompenzačních pomůckách dle vyhlášky 182 - RehaProtex Brno (1)

Stáže a praxe pro studenty:

1. Studentka žurnalistiky Tereza Brůchová - cestování nevidomých - článek v Koktejl 1 (23.1.)
2. Odborná praxe 2 studentek Cyrilometodějské střední pedagogické školy, Lerchova 63 (20.- 31.05.2002)
3. Odborná praxe studentky VOŠ sociální, Kotlářská 9 (3.6. - 7.6.)
4. Studentka medicíny Lenka Ostrá - odstraňování arch. bariér pro nevidomé (5.6.)
5. 2 studentky psychologie z Olomouce - konzultace diplomových prací (25.11.)

Uveřejněné články a statě v časopisech s tematikou ZP

(tyto články vznikly ve spolupráci s Metodickým centrem informatiky SONS)

1. "Jsou internetové stránky vašeho úřadu přístupné nevidomým občanům? Projekt *Blind Friendly Web*" článek v týdeníku Veřejná správa č. 11/2002, oceněn dne 3.12.2002 **I. cenou v soutěži o Cenu Vládního výboru pro zdravotně postižené** v kategorii veřejně publikovaných písemných děl.
2. "E-bariéry osob se zdravotním postižením" publikovaný ve sborníku konference E-bariéry (28.5.2002 Ústí nad Labem - www.infocom.cz a ve zkrácené verzi publikován v magazínu E-government č.2/2002)
3. Série článků POČÍTAČE, INTERNET A NEVIDOMÍ v odborném časopise Connect (Úvod do problematiky a náhled do historie, Zpřístupnění práce v prostředí MS-DOS a Linux, Programy ke zpracování tištěné předlohy, Softwarové lupy).
4. "Blind Friendly Web" příspěvek ve sborníku Konference Internet ve státní správě a samosprávě 2002

Účast na školení a seminářích

(v závorce je uveden počet zaměstnanců, účastníků se školení)

1. 11.-13.3. - Zvyšování kvality služeb pro nevidomé -školení managementu- projekt NROS (4)
2. 24.-26.6. - Zvyšování kvality služeb pro nevidomé -školení managementu II- projekt NROS (4)
3. 27. -29.6. - Aspekty práce soc. pracovníků, příprava na využívání dobrovolnictví - SONS Šumperk (1)
4. 23. -.25.11. Praha Dědina - setkání instruktorů VT pro zrak. postižené (5)

5. 18.-20. 11. - školení sociálně právních poradců v Chlumci nad Cidlinou SONS (1)
6. 4. -6.12. - školení Cesty k profesionálnímu pomáhání - projekt NROS (8)

Naše akce

(v závorce je uveden počet klientů, kteří se dané akce účastnili)

1. Vzdělávací kurz "Leonardo" se zaměřením na zdokonalení dovedností vedoucích ke zlepšení možnosti získat zaměstnání pro zrakově postižené ve spolupráci se SONS 18.-20.2. (14)
2. Den otevřených dveří s výstavkou prací našich klientů OTEVŘENO v rámci měsíce pro neziskový sektor: 25.-28.2.2001 - klubovna TC na Chaloupkově ulici (30)
3. Výprava za modrotiskem Olešnice na Moravě - ruční výroba modrotisku 9.3. (12)
4. Velikonoční dílna 25. - 27.3.2002 (25)
5. Návštěva Hornického muzea v Ostravě s exkurzí do TyfloCentra Ostrava - 17.4. (15)
6. Výlet za palácovými lvy na zámek ve Zbraslavi - haptická výstava s návštěvou Konzervatoře a ladičské školy J. Deyla - 18.5. (12)
7. Setkání manželských párů, z nichž jeden je těžce zrakově postižený - 7.9.2002 (5 párů)
8. Návštěva v Arboretu ve Křtinách - 30.9.2002 (16)
9. Soutěž v prostorové orientaci a samostatném pohybu nevidomých 5.10.2001 Brno-Královo Pole (14)
10. Výstava hudebních nástrojů v Kyjově - 6.11.2002 (7)
11. Výstava prací zrakově postižených k 85. výročí Zory s exponáty našich klientů 13.11. (9)
12. Návštěva divadelního představení Muzikál z Brodwaye 16.11. (10)
13. Návštěva divadelního představení muzikál My Fair Lady 3.12. (18)
14. Výstava "Svět našima očima" gymnázium Brno Bystrc - práce našich klientů a vlastní články a výstřižky z novin studentů gymnázia 13.11. - 12.12.
15. Vánoční dílna 16. - 18. 12. 2002 (22)

Vydávání informačního čtvrtletníku Chaloupka

forma časopisu \ počet odběratelů	2001	2002
ve slepeckém písmu	18	33
zvětšený černotisk	43	79
zvuková podoba	18	41
digitální podoba (e-mail)	14	38

celkem	93	191
---------------	-----------	------------